

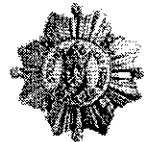
Pr. 275/2023
cy

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.198
Tel.: (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/14350 din 15.09.2023

La nr. 275 din 28.07.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative .

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 4 (patru) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.09.19 12:32:38 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	2342
Ora	2023

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9044 din 15.09.2023

la proiectul de lege cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Președintele RM, iar autor nemijlocit este Președintele Republicii Moldova, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 28 iulie 2023, fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Spre efectuarea expertizei anticorupție, proiectul a fost transmis la 28 iulie 2023. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă autorul a menționat că proiectul are drept scop consolidarea eforturilor în lupta cu fenomenul corupției și asigurarea calității și celerității judecării cauzelor penale pe acte de corupție și a celor conexe.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune reglementarea organizării și funcționării sistemului judecătoresc anticorupție.

Prin urmare, conchidem că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Potrivit notei informative, prevederile proiectului promovează interesele statului în ceea ce privește soluționarea problemelor în lupta cu corupția din Republica Moldova, prin crearea unui sistem de instanțe specializate în vederea oferirii unui grad sporit de independență judecătorilor.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În contextul art.30 al Legii nr.100/2017, menționăm că nota informativă conține compartimentele necesare și, prin urmare, corespunde cerințelor stabilite în anexa nr.1 la legea prenotată.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Implementarea în practică a normelor proiectului presupune alocarea mijloacelor financiare impunătoare.

În nota informativă, însă, autorul n-a descris impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări. Acesta s-a limitat la menționarea faptului că „*în procesul de elaborare și definitivare a proiectului de lege se va efectua analiza economico-financiară”.*

În acest context, consemnăm necesitatea consultării Guvernului și obținerii avizului în vederea concretizării posibilității realizării practice a normelor proiectului.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare. Mai detaliat la acest aspect ne vom referi la compartimentul III din prezentul raport de expertiză anticorupție.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea judecătorei ai Judecătoriei Anticorupție și Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

La art.I art.19 lit.b) din proiect

„În scopul monitorizării integrității, corespunderii nivelului de trai al judecătorilor Judecătoria Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, a bunurilor deținute de aceștia și de membrii familiei acestora cu nivelul veniturilor legale al judecătorilor, verificarea posibilității existenței unui conflict de interese al judecătorilor, se iau următoarele măsuri: [...] b) monitorizarea stilului de viață al judecătorilor Judecătoria Anticorupție și ai Colegiului anticorupție al Curții de Apel Chișinău, inclusiv al membrilor familiilor acestora, în conformitate cu procedura legală, de către Consiliul Superior al Magistraturii din oficiu, în baza informațiilor primite de la persoane fizice și juridice, din mass-media și din alte surse de informare deschise, care indică lipsa de corespondență între stilul de viață al judecătorilor cu veniturile declarate de aceștia. În scopul monitorizării, Consiliul Superior al Magistraturii poate solicita de la persoane fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituții financiare, documente și informații necesare pentru realizarea evaluării;”

Obiecții:

Realizarea misiunii de monitorizare a stilului de viață, care presupune prelucrarea unui volum impunător de informație, dictează necesitatea constituirii unei subdiviziuni specializate în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

Recomandări:

Examinarea oportunității creării în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a unei subdiviziuni specializate.

Factori de risc:

- Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - corupere pasivă
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - îmbogățire ilicită
 - influențare necorespunzătoare
 - nerespectare a regimului cadourilor

La art.IV pct.3 din proiect

„Se completează cu articolul 36¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 36¹. Competența Judecătoria Anticorupție

(1) Judecătoria Anticorupție judecă în prima instanță cauzele privind infracțiunile prevăzute la art. 181-181³, 239-240, 243, 324-335, 352¹ alin. (2) din Codul penal, a celor conexe cu acestea, precum și în cazul infracțiunilor comise cu folosirea situației de serviciu prevăzute la art. 190 și art. 91 din Codul penal, dacă infracțiunile enumerate au fost săvârșite de către persoanele indicate la art. 269 și art. 270¹ din prezentul cod.

(2) Judecătoria Anticorupție judecă în primă instanță cauzele penale trimise în instanța de judecată de către Procuratura Anticorupție, demersurile și plângerile împotriva hotărârilor și acțiunilor procurorului în Procuratura Anticorupție, asigură controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale și altor chestiuni date prin lege în competența sa. [...]”

<p>Obiecții:</p> <p>Cu referi la alin.(1), menționăm că redacția actuală a art.269 din Codul de procedură penală a fost modificată prin Legea nr.245/2023 245/2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional). În rezultat, formula utilizată în norma analizată nu poate fi aplicată în privința art.269.</p> <p>În ceea ce privește norma de la alin.(2), în contextul prevederilor Legii nr.245/2023, semnalăm că conducerea urmăririi penale în cauzele date în competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție este efectuată de către procuratura în raza teritorială a căreia este amplasată subdiviziunea teritorială a Centrului Național Anticorupție.</p> <p>Prin urmare, norma analizată necesită a fi revizuită în vederea asigurării examinării de către Judecătoria Anticorupție a cauzelor de urmărire penală date în competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, transmise procuraturilor teritoriale.</p>	
<p>Recomandări:</p> <p><i>Redactarea alin.(1) și (2) prin prisma prevederilor Legii nr.245/2023.</i></p>	
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă - trafic de influență - abuz de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - îmbogățire ilicită - influențare necorespunzătoare - nerespectare a regimului cadourilor - escrocherie

IV. Concluzia expertizei

Proiectul legii cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative a fost elaborat de către Președintele Republicii Moldova, în scopul consolidării eforturilor în lupta cu fenomenul corupției și asigurarea calității și celerității judecării cauzelor penale pe acte de corupție și a celor conexe.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție au fost identificați următorii factori de corupție:

- concurența normelor de drept;
- atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice;
- lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative.

În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecțiilor și recomandărilor din prezentul raport de expertiză anticorupție.

15.09.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim Gheorghiță , Inspector principal

Digitally signed by Gheorghiță Vadim
Date: 2023.09.18 14:46:59 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

